

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. IV. Quænam Variatio Formæ obsit Valori Sacramentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

chis esse perspecta, qui nihil unquam de hac Symbolizatione in sua Theologia audierunt.

CONTROVERSIA IV.

Quaenam variatio formae obsit valori Sacramentorum.

536. Variatio verborum varijs modis fieri potest: Substitutione unius pro alia, additione, detractio, corruptione syllabarum, interruptione pronuntiationis, transpositione vocum. Huc etiam revocatur, si Minister proferat quidem verba requisita, sed cum errore circa eorum significationem, putans aliud significare, quam revera significant: item si utatur verbis æquivocis, quæ quidem etiam verum & debitum sensum recipiant, sed Minister alium sensum intendat, nolens proferre in illo sensu quem habent verba in usu Ecclesiæ. Denique si Minister addat vel detrahat verba quæ putat esse de essentia formæ Sacramentalis, cum tamen non sint. Exempli in progressu dabuntur, quando pro his omnibus casibus Regulas generales trademus, quarum deinde applicatio pertinet ad Theologos Morales.

537. Dux autem Regulae generales tradi recipique solent ab omnibus, post S. Thomam q. 60. a. 8.

Prima Regula est hæc. Quæcunque variatio non invertens sensum formæ à Christo ad nos per traditionem transmissæ, & ab Ecclesiâ communiter usurpatæ ac præscriptæ, non obsit valori Sacramenti, præcisè attentâ variatione. Dixi: præcisè attentâ variatione. quia utrum accedente errore, vel perversâ intentione Ministri, intendentis per talem mutationem inducere errorem in Ecclesiâ, reddatur forma insufficientis ad conficiendum Sacramentum, est specialis quaestio & difficultas, de qua dicemus seq. Controv. Ratio Regulae est. Nam verba non sunt assumpta propter Materialem Sonum, qualis fortassis attenditur in incantationibus, sed propter formalem vim significandi, quam habent in ratione Idiomatis ex sua institutione: si ergo hanc non amittunt per mutationem, habent adhuc totum quod requiritur ad formam substantialem Sacramenti.

Regula 2. Variatio pervertens sensum formæ ab Ecclesiâ præscriptæ adeo, ut non significet amplius id quod Christus per formam à se institutam voluit significare, invalidum reddit Sacramentum. Pater Regula per argumentum à contrario. Amisâ enim significatione amittunt verba id, quod Christus substantialiter requisivit, & perinde est ac si Minister penitus sileret: ergo non fiet Sacramentum.

Hæ Regulae, quantumvis ex se evidentes sint, earum tamen applicatio ad casus dubios adeo difficilis est, ut Doctores traxerit in Oppo-

sitas Resolutiones. Auxit difficultatem ratio quædam Zachariæ Papæ, & S. Thomæ, quæ statim referam, videntur enim regulis contrariæ resolvisse.

538. Obijciitur ergo 1. Ex secunda Regula sequitur, non valuisse Baptismum circa quem consultus est Pontifex Zachariæ, ut refertur in Canone *Retulerunt de Consecr. dist. 4.* Cum enim relatum esset ad sedem Apostolicam, Secedens quendam Baptizantem sub hac forma: Ego te baptizo in nomine Patriæ, & Filiæ, & Spiritus sancti, & Bonifacii illius loci Episcopi, respondit contra Valorem Baptismi: respondit Papa in hæc verba. [Si ille qui baptizavit, non rursus inducens aut Hæresin, sed pro sola ignorantia Romanæ locutionis, infringendo linguam, baptizans dixisset, non possumus consentire, ut in novo Baptizetur.] Hæc Papa. Substantum enim in illis verbis forma à Christo constituta in corrupta fuit, ut non significaret amplius id, quod Christus per formam à se institutam voluit significare, ut cuius manifestum est: ergo mutata significationis formæ non obsit valor Sacramenti. Respondetur tamen, illarum vocum corruptionem non abstinuisse in illis circumstantiis, & attentâ communis usus accommodatione, significationem à Christo institutam, & quam habent verba incorrupta. Rationem bonam reddit Card. Pallavicinus. Hoc ipso enim quod insinuat aliqua lingua, necesse est, ut propter rudem, balbutiensem, & negligentiam populi loquentis, significatio primaria attributa vocibus incorruptis, Secundariò transferatur etiam ad eas voces, in quas prout est vitiari voces incorruptas, loquimur institutio linguæ & obligatio veritatis, esset ferè inutilis in Republica. Itaque Pontifici Zachariæ visa est illa corruptio formæ propositæ, adhuc esse intra limites corruptionis, ut quam lingua imperiti parochi defecere possent, & deflexisse præsumitur in homine idiota & alio quin non male fama, nec suspensio de materiali corruptione.

539. Obijci potest 2. Ex nostra Regula sequi videtur, Baptismum nuper administratum à Neophytis in Regno Tunchinensi, fuisse invalidum, quod tamen dicere durum videtur. Sequela probatur. Nam in idiomate illius Regni verba *Nomen*, non significat Auctoritatem seu Virtutem, qualem significationem censetur habere in hominibus Baptismi, sed vel significat appellationem, vel famam. ergo juxta Regulam secundam illa forma fuisse invalida, quia sensus illius fuisse. *In appellatione vel fama Patriæ &c.* qui est omnino diversus sensus ab hoc: *In auctoritate.*

540. De hoc puncto disputatum est, ut colligo ex Card. Pallavicino, qui faciens præcisè loquendo illum Baptismum Neophytorum fortasse fuisse incertum, adeoque iterandum sub conditione, speculativè tamen iudicat fuisse validum. Ad objectionem ergo respondet, non esse essentialiter requisitum ad Baptismum revo-

bulum tantæ efficacitatis, quantæ est illud : in *Nomine* : etenim nos ipsi in lingua propria latina non habemus vocem synonymam, respondentem Ecclesiasticæ significationi hujus vocabuli. Nam vox, *Nomen*, originariè solùm significat id, per quod aliud noscitur, & ita deducitur à *Noscendo*, sicut Flamen à *flando*, tegmen à *tegen-do*, sed quoniam qui agit ex alterius auctoritate & virtute, solet illum nominare, & facit illum cognosci, ideo vox illa *nomen*, adoptavit hanc aliam significationem ; in *virtute*, ex *auctoritate*. Quare eandem significationem censebitur adoptasse in lingua Tunchinensi, positâ intentione loquentium, volentium utique loqui in eo sensu, quem intendeabant eorum instructores & Catechistæ. Ita Pallavicinus : cujus resolutio mihi vera videtur. Quia tamen contra eam replicari posset, quasi tribueret privata auctoritati potestatem adoptandi vocibus novam significationem ultra originariam, ideo magis declaranda videtur.

541. Adverto itaque primò, quòd cum Christus voluerit, ut in quovis idiomate posset Baptismus administrari, inconveniens fuisset, si pro linguarum diversitate difficilis redderetur usus Baptismi, & arctaretur via salutis, ut loquitur S. Thomas hic q. 60. a. 5. ad. 3. ubi observat, res quarum usus est necessarius in Sacramentis, vel haberi communiter, vel parvo studio comparari posse, & ideo Christus in aqua potius quam alio liquore Baptismus instituit. Quare si quod idioma non habet voces, quæ ex primæ institutione significant illud, quod exigit Forma Baptismi, debent saltem in promptu esse vocabula, quæ habeant significationem affinem, ratione cuius possint facile, & ipso usu acquirere significationem ascriptam, sufficientem ad formam Baptismi.

542. Adverto 2. Voces habentes primæ significationem, facile posse ascriptam significationem adipisci, præsertim quando usurpantur ab illis, qui publicâ auctoritate loquuntur, & hoc probat quotidiana experientia in scholis, ubi Magistri introducunt usum quarundam vocum non solum penitus novarum, sed etiam tribuunt vocibus jam significationem habentibus, aliam ascriptam. Sic Theologi utuntur voce *Dotis* & *Aureolæ* in alio sensu quam qui primævus est; sic Juristæ utuntur voce *Actionis*, quæ significant jus petendi in Judicio, quod sibi jure debetur; & voce, *Causæ*; pro lite vel Materia litis, & Philosophi voce *Appetitûs*, pro indigentia Materie, & voce *Discursus*, pro Ratiocinatione. Hæc autem facilitas adscribendi novam significationem inde etiam ex parte proficiscitur, quòd ijs vocibus vrentes, loquantur in illis circumstantijs, quæ si auditoribus sint bene perspectæ, absque vltiore instructione deveniant in illum conceptum novum, ad quem generandum loquens utitur tali voce. His animadvertis

Possumus imprimis respondere ad objectionem, deinde ad casum ipsum. Ad objectionem quantum necesse est ad defensionem nostræ Regulæ, facilis est Responsio, distinguendo sequelam, sequeretur esse invalidum illum Baptismus, si vox illa *Nomen*, per usum illorum Neophytorum, non acquisivit ascriptam Ecclesiasticam significationem, ut significaret etiam auctoritatem, saltem in prolatione illius vocis, concedo sequelam; si verò acquisivit illam ascriptam significationem, nego sequelam. An autem acquisiverit, vel non acquisiverit, est potius quæstio facti quam juris, & ideo nihil inde præjudicii potest accidere Regulæ certissimæ.

Jam ad Casum ipsum potest responderi, probabiliter illum Baptismus fuisse validum, quia vox illa Tunchinensis, substituta voci latinæ, *In nomine*, acquisivit eundem sensum ascriptum, quem habet apud latinos vox *Nomen*. & significavit etiam auctoritatem ex ipso usu Ministrorum Baptismi, qui loquebantur auctoritate publicâ, tanquam Ministri Christi & Ecclesiæ, quæ pro tali casu utique vult ratificare talem substitutionem.

543. Objici potest 3. contra secundam Regulam, ex qua sequi videtur, Baptismus Dalmatarum, jam tot sæculis vsitatum, non fuisse validum, utuntur enim pro verbo, *Baptizo*, verbo *Karstim*, quod videtur derivatum à voce *Karst*, quæ significat Christum, & consequenter *Karstim* significabit: *Christianum facio*, seu *Christizo*: non est autem hujus vocis significatum idem quod vocis *Baptizo*: ergo mutata est significatio vocis à Christo instituta. Responder ad hunc casum Card. de Lugo lib. 1. Moral. dub. 3. (ex informatione quam à docto Dalmata accepit) negando quòd vox *Karstim* significet idem quod; *Christianum facio*. Nam in tota Scriptura S. Dalmatici Idiomatis, semper illa vox vsurpatur ad significandum Baptismus qualemcumque, ut Joannis Baptista: est autem absurdum dicere, illos interpretes ita vertisse, ut qui à Joanne Baptizatus esset, diceretur Christianus factus. Itaque vox *Karstim*, accepit significationem sacram, ut aliud non significet quam *Baptizo*.

CONTROVERSIA V.

Quomodo error, vel intentio perversa Ministri, circa vocum significationem & usum, possit obesse valori Sacramenti.

544. Notandum 1. Ministrum, nullâ factâ verborum à Christo præscriptorum variatione aut corruptione, posse errare circa eorundem significationem aut necessitatem, item circa Sacramentorum efficaciam. v. g. si existimaret, in forma consecrationis calicis, particulam *Hic*, habere sensum adverbalem, non demonstrativum: item si judicaret aliqua verba, quæ solene in ad-